

Posudek diplomové práce Vojtěcha Kolomého

Porovnání vybraných českých překladů Cervantesova *Dona Quijota*

Diplomová práce se soustřeďuje na dva poslední (byť relativně staré) překlady Cervantesova románu *Důmyslný rytíř don Quijote de la Mancha*, od Václava Černého (1931) a od Zdeňka Šmída (1952). Autor jasně zdůvodňuje tuto volbu a svůj více „praktický“ než teoretický záměr: analýzou vybraných aspektů zjistit, kterou z českých verzí je možno více doporučit čtenáři.

Diplomová práce má ovšem dobré teoretické východisko v kapitole „Cervantesův styl z hlediska překladu“, opírající se o stylistické studie jak obecné (Hausenblas, Levý), tak quijotovské (Rosenblat ad.). Zajímavý je důraz na konverzační styl a mladost Cervantesova jazyka (dal by se vzít v úvahu i jazykový perspektivismus, L. Spitzer). Třetí rys – Cervantesovy dlouhé věty – by mohl být více upřesněn (jsou juxtaaponované v orálním duchu, nebo jde o složitější syntax?). Důležité je, že Vojtěch Kolomý k obecným charakteristikám pozdějších rozborech konkrétně přihlíží. Rozbory překladů pak zpětně osvětlují sám styl originálu.

Následující tři kapitoly jsou převážně informativní, navíc se tento přehled českých překladů *Dona Quijota* a okolností vzniku překladů Černého a Šmída mohl opřít o knihu Miloše Uličného z roku 2016. Přesto zde mají své oprávnění a přinášejí i nová zjištění, zejména o dalších vydáních a o překvapivé nedbalosti u nedávných reedic Černého překladu, které převzaly první neopravené vydání z roku 1931.

K porovnání textů obou zkoumaných překladů Vojtěch Kolomý originálně vybral určité aspekty, které jsou výrazné z hlediska stylu a náročnosti překladu: vložené básně, intertextové odkazování na románc, Sanchovy zkomoleniny, měrné jednotky, komický kontrast nesourodých stylů promluvy, slovní hříčky, „mluvící“ jména, kumulace synonym, přísloví, neuralgická místa textu (začátek románu, nejznámější kapitola). Určitým vodítkem je také celkový rozsah obou překladů, kratší (Černý) nebo naopak delší oproti originálu (Šmíd). Vybrané aspekty nemají stejnou rovinu a stejnou frekvenci v textu románu, ale všechny jsou pro svou náročnost výmluvné; ostatně těm významnějším (zejména střídání rozdílných stylů, včetně intertextových spojů) autor také věnuje větší pozornost. Při sledování překladatelských řešení jednotlivých míst diplomant prokazuje pozoruhodnou důkladnost a propracovanou znalost možných významů a odstínů slov a slovních spojení, přičemž je chápe v souvislostech okolního textu a často volí delší ukázkou. Slovo „odstín“ má pro něho stejnou závažnost jako pro předkladatele Šmída, jehož názor k tomu cituje z korespondence s A. Reyesem. Při vši průběžné pozornosti k mnoha detailům se z výkladu nevytrácí potěšení, určité dobrodružství překládání. Další cenou stránkou kolace a komentování překladů je autorova vnímavost

k odlišné expresivnosti češtiny a španělštiny. A konečně pro kontext či dokreslení svěže využívá i sekundární texty obou překladatelů (Šmídovu korespondenci, Černého *Paměti*).

Výborně formulovaný závěr vyvozuje ze všech rozebíraných poloh obou překladů větší (byť ne bezvýhradně) ocenění překladu Zdeňka Šmída. Diplomantův podložený odborný pohled tak v zásadě souzní s názdem hispanisty M. Uličného a protirečí obecnému preferování překladu V. Černého, založenému více na respektu k jeho osobnosti než na konkrétní znalosti, což vedlo k ostudně nedbalým reedicím.

Diplomová práce vyzrálé zapojuje rozsáhlou odbornou literaturu s širokým záběrem. Je dobře psaná kultivovaným a přirozeně plynoucím jazykem, se zažitou odbornou terminologií; drobnou výhradu mám k přívlastku „poetické“ formy místo básnické.

Práce Vojtěcha Kolomého splňuje nároky kladené na diplomovou práci, doporučuji ji k obhajobě a navrhuji hodnotit ji jako výbornou.

prof. Anna Housková

vedoucí práce

4. 9. 2019